

**CUVÂNT PASTORAL LA NAȘTEREA
DOMNULUI, 2024**

Nașterea lui Hristos – rodul desăvârșitei ascultări de Dumnezeu

† C i p r i a n

prin harul lui Dumnezeu

Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei

Cinstitului nostru cler, cinului monahal

și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,

har și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, părintească binecuvântare!

Preacuvioși și preacucernici părinți,

Preacuvioase maici și iubiți credincioși,

În ziua de 25 decembrie a fiecărui an, exact după nouă luni de la sărbătoarea Bunei Vestiri, prăznuim cu bucurie Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia ne închinăm și al Căruia nume definește identitatea noastră creștină, grație Sfântului Botez, prin care El ne-a integrat tainic în Trupul Său cel răstignit și înviat, Sfânta Biserică. În această nobilă calitate, de frați mai mici ai Domnului Hristos și de *fii ai lui Dumnezeu după har*¹, fiecare dintre noi s-a străduit, după putință, să-și primenească sufletul, mintea și inima, cu ajutorul postului, rugăciunii și faptelor de binefacere, nutrind speranța că Pruncul Iisus Se va naște duhovnicește și în „ieslea” sa lăuntrică, binecuvântându-l cu pace și lumină cerească.

¹ Ioan 1, 12; Romani 8, 16

Se cuvine însă ca, la acest mare praznic împărătesc, să medităm cu responsabilitate la taina izbăvirii noastre din robia păcatului, a morții și a iadului, pe care o datorăm exclusiv iubirii dumnezeiești față de neamul omenesc, în pofida înstrăinării acestuia de Izvorul vieții, ca urmare a neascultării lui Adam de Creatorul său. Iar iubirea divină față de om s-a arătat din veșnicie, în sfatul Preasfintei Treimi, atunci când s-a luat hotărârea aducerii sale de la ne-ființă la ființă, apoi, în momentul modelării sale din pământul creat, când i s-a imprimat chipul lui Dumnezeu și i s-a dat suflare de viață, și la *plinirea vremii*², când Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, asumându-Și firea omenească din pânțele neprihănit al Sfintei Fecioare Maria, prin puterea creatoare a Duhului Sfânt, „*S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi*”³, devenind Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, Răscumpărătorul făgăduit de Dumnezeu-Tatăl⁴, Care, prin Jertfa supremă de pe Crucea Golgotei și slăvita Sa Înviere, a restaurat și îndumnezeit firea umană impropriată prin Întrupare, apoi, prin Înălțarea la ceruri, a așezat-o pe tronul Preasfintei Treimi.

Așadar, vocația coborârii în lumea materială, cu scopul îndumnezeirii omului și sfințirii creației, a avut-o din veșnicie cea de-a doua Persoană a Sfintei Treimi. **Făcând ascultare de Dumnezeu-Tatăl**, Fiul Și-a asumat misiunea de a împlini planul divin pentru mântuirea neamului omenesc din osânda păcatului, însă pentru aceasta era absolut necesară cooperarea cu cea mai curată ființă umană, care, în mod conștient și liber, să-și fi dat acordul de a primi în sine focul Dumnezeirii, în perspectiva nașterii Sale ca Om. Iar această ființă neprihănită, venită pe lume ca rod al rugăciunilor stăruitoare înălțate spre cer de doi bătrâni evlavioși și curați cu inima, Ioachim și Ana, s-a dovedit a fi Sfânta Fecioară Maria din Nazaretul Galileei – cel mai prețios dar oferit de umanitate Părintelui ceresc. După o pregătire duhovnicească de 12 ani la templul din Ierusalim, cu rugăciune neîntreruptă, ascultare și smerenie, atunci când a primit vizita solului ceresc în persoana Sfântului Arhanghel Gavriil, aducându-i bunele vestiri de bucurie cu privire la *zămislirea după trup a Fiului lui Dumnezeu*⁵ în pânțele ei cel pururea fecioresc, ea a avut înțelepciunea să rostească mântuitoarele cuvinte: „*Iată roaba Domnului. Fie*

² Galateni 4, 4

³ Ioan 1, 14

⁴ Facerea 3, 15

⁵ Luca 1, 31-35

*mie după cuvântul tău!*⁶, și, în acel moment, puterea Celui Preaînalt a îndumnezeit-o. Astfel, **datorită ascultării sale smerite față de Dumnezeu-Tatăl**, după nouă luni de zile, Preacurata Fecioară avea să-L nască, într-o peșteră sărăcăcioasă din Bethleemul Iudeii, pe Izbăvitorul lumii, ea devenind Maica lui Dumnezeu, iar Pruncul Iisus, Dumnezeuul întrupat, Fiul Omului. Din această perspectivă, putem afirma că **Nașterea Domnului**, evenimentul crucial care a marcat istoria omenirii și *singurul lucru nou sub soare* – după expresia Sfântului Ioan Damaschin –, la care se raportează toți oamenii și de care se bucură întreaga creștinătate, **este rodul desăvârșitei ascultări față de Părintele ceresc**: a Fiului lui Dumnezeu, din veșnicie, și a Sfintei Fecioare Maria, în momentul cercetării sale de către Arhanghelul Gavriil.

Dreptmăritori creștini,

Cugetând la taina Întrupării și Nașterii lui Hristos, care au fost posibile datorită cooperării divinului cu umanul, prin activarea ascultării de Dumnezeu-Tatăl, înțelegem cât de importantă și benefică este această virtute pentru noi, creștinii, mai ales acum, când sărbătorim nu ziua aniversară a unei personalități omenești, ci Nașterea după trup a Domnului și Dumnezeului nostru, *al Căruia Nume este mai presus de orice nume*⁷, de unde și noblețea apelativului *creștin*, primit în momentul nașterii noastre *din apă și din Duh*⁸, prin Taina Sfântului Botez. Această sărbătoare nu presupune doar aducerea aminte a ceea ce s-a întâmplat în urmă cu 2024 de ani, în Iudeea regelui Irod cel Mare, pe vremea împăratului Octavian Augustus, care decretase recensământul populației din toate provinciile Imperiului Roman, prilej cu care Dreptul Iosif și Sfânta Fecioară Maria au purces spre cetatea lor de obârșie, unde s-a petrecut actul istoric al Nașterii lui Hristos.

Pentru creștinul autentic, Nașterea Domnului, prăznuită cu mare bucurie în fiecare an, înseamnă actualizarea, prin credință și iubire în Hristos, a acelui moment unic și sfânt, când Dumnezeu a coborât pe pământ și a luat firea noastră, *afară de păcat*⁹, pentru a ne ridica pe noi la ceruri. Tocmai de aceea,

⁶ Luca 1, 38

⁷ Filipeni 2, 9

⁸ Ioan 3, 5

⁹ Evrei 4, 15

Înțelegând-o ca un prezent continuu, Sfântul Grigorie Teologul a preamărit-o în cuvinte de o rară frumusețe liturgică, afirmând că **astăzi, nu doar atunci**: „*Hristos Se naște, slăviți-L! Hristos din ceruri, întâmpinați-L! Hristos pe pământ, înălțați-vă!*”¹⁰, iar Sfântul Roman Melodul avea să sublinieze, în secolul al VI-lea, același adevăr, în cunoscuta cântare bisericească numită condac: „*Fecioara, astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște, și pământul peștera Celui neapropiat aduce*”¹¹.

Dar, pentru ca Domnul Hristos să Se nască duhovnicește în sufletele noastre, nu este suficient să credem în mărturiile istorice ale celor de demult, nici nu este îndeajuns să respectăm niște obiceiuri și tradiții de Crăciun, oricât ar fi ele de impresionante. Ba chiar și participarea noastră la Sfânta Liturghie din această zi de praznic ar putea fi compromisă, dacă o vom reduce la o simplă conformare ritualică, printre multele manifestări sociale, artistice și muzicale, specifice așa-ziselor sărbători de iarnă, și nu ne vom îngriji să-i pătrundem taina. Toate acestea capătă sens și sunt realmente folositoare sufletului doar în măsura în care ascultăm de Dumnezeu, în duh de smerenie și iubire creștinească adevărată prin fapte; iar **ascultarea de Dumnezeu se traduce prin auzirea, conștientizarea, receptarea, asumarea și aplicarea cuvântului lui Dumnezeu** în viața noastră cea de toate zilele.

Ne punem însă întrebarea: este posibilă însușirea acestei virtuți, înțeleasă ca împlinire a voinței lui Dumnezeu? Categorie, răspunsul este pozitiv, fiind confirmat de atâta nor de mărturii ale celor care, de-a lungul veacurilor, și-au sfințit viața tocmai datorită ascultării lor de Dumnezeu. Cercetând Scriptura Vechiului Testament, aflăm multe exemple în acest sens, din care vom aminti doar câteva: Patriarhul Noe, ascultând de Dumnezeu, a construit, după planuri divine, celebra sa arcă sau corabie, pentru a salva de urgia potopului pe cei opt membri ai familiei sale, asigurând astfel perpetuarea neamului omenesc¹²; Patriarhul Avraam, chemat de Dumnezeu pentru o misiune aparte, de a pune bazele unui popor ales, și-a părăsit ținutul natal, Urul Caldeii din Mesopotomia, pentru a merge în pământul făgăduinței,

¹⁰ Sf. Grigorie Teologul, *Cuvânt la Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, p. 7.

¹¹ *Mineitul pe decembrie*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2019, p. 521.

¹² Facerea 6, 14-22; I Petru 3, 20-21

Canaan¹³, apoi, supunându-se unei porunci divine care-i testa credința, s-a dus în ținutul Moria ca să-l aducă jertfă pe însuși fiul său, Isaac¹⁴, și pentru ascultarea lui a fost numit „tată al multor neamuri”¹⁵; Proorocul Moise a ascultat de Dumnezeu și, în pofida multelor obstacole întâlnite pe cale, a izbutit să elibereze poporul evreu din robia egipteană¹⁶, apoi s-a învrednicit să primească Tablele Legii cu cele zece porunci dumnezeiești sau Decalogul pe Muntele Sinai¹⁷. Vedem, așadar, că patriarhii și proorocii Vechiului Legământ au dat dovadă de o ascultare totală, ca unii care au răspuns chemării divine de a pregăti poporul ales pentru momentul mult așteptat al venirii lui Mesia, Izbăvitorul lumii. Cuvintele adresate de Dumnezeu fiilor lui Israel sunt extrem de sugestive în ceea ce privește binefacerile ascultării: *„De veți umbla după legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, vă voi da ploaie la timp, pământul și pomii își vor da roadele lor. Treieratul vostru va ajunge până la culesul viilor, culesul viilor va ajunge până la semănat; veți mânca pâinea voastră cu mulțumire și veți trăi în pământul vostru fără primejdie”*¹⁸.

Mergând pe firul istorisirii biblice până în Noul Testament, întâlnim pilda ascultării smerite față de Dumnezeu a Maicii Domnului, prin care a fost vindecată neascultarea Evei din Rai, apoi pe cea a Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul, care, după ce și-a îndeplinit misiunea de pregătire a căii Domnului, a afirmat întru smerenie că *Acesta trebuie să crească, iar el să se micșoreze*¹⁹. Însă modelul desăvârșit de ascultare ni-l oferă Însuși Mântuitorul Hristos, Care a mărturisit despre Sine: *„M-am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine”*²⁰, iar punctul culminant al ascultării Sale față de Tatăl l-a constituit Jertfa de pe Cruce, prin care l-a împăcat pe om cu Dumnezeu. *„S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce”*²¹, pentru a vindeca propria noastră neascultare, și, din

¹³ Facerea 12, 1-4

¹⁴ Facerea 22, 2-9

¹⁵ Facerea 17, 5

¹⁶ Ieșirea 3, 10

¹⁷ Ieșirea 20, 2-17

¹⁸ Leviticul 26, 3-5

¹⁹ Ioan 3, 30

²⁰ Ioan 6, 38

²¹ Filipeni 2, 8

această perspectivă, „El devine pentru noi modelul unei ascultări fără de care nu există mântuire”²².

De asemenea, în timpul activității Sale pământești, Mântuitorul a subliniat importanța ascultării și păzirii sau împlinirii poruncilor evanghelice: „*Fericiți sunt cei ce **ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc***”²³ sau „*Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață*” (Ioan 5, 24), cuvinte care ne privesc în mod direct pe noi toți, dându-ne de înțeles că, de vreme ce ne mărturisim credința în Hristos, se impune și respectarea sau traducerea în faptă a poruncilor Sale, iar aceasta ne transformă din ucenici în prieteni ai Săi, după cuvântul Domnului: „*Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc*”²⁴. Este vorba de acea *credință lucrătoare prin iubire*²⁵, prin care trebuie să combatem tendința comodă de a ne limita la declarații, fără acoperire; or, Însuși Mântuitorul ne-a avertizat asupra superficialității și formalismului religios, spunând că „*nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne! va intra în Împărăția cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri*”²⁶.

La rândul lor, Sfinții Apostoli au ascultat de Hristos Domnul, când i-a chemat să lase totul și să-L urmeze pe El²⁷, făgăduindu-le că-i va face „*pecarî de oameni*”²⁸. Și, într-adevăr, după slăvita Sa Înviere, i-a trimis să propovăduiască *Evanghelia Împărăției la toată făptura*²⁹, iar ei și-au îndeplinit mandatul încredințat, *de a învăța toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*³⁰, chiar cu prețul vieții. De atunci și până astăzi, milioane de mucenici, mărturisitori, ierarhi, cuvioși sau simpli creștini au renunțat la cele lumești și L-au urmat pe Hristos cu întreaga lor ființă³¹,

²² Sf. Ioan Damaschin, *Despre credința ortodoxă*, III, 1, în: PG 94, 983-984.

²³ Luca 11, 28

²⁴ Ioan 15, 14

²⁵ Galateni 5, 6

²⁶ Matei 7, 21

²⁷ Luca 5, 11

²⁸ Matei 4, 19

²⁹ Marcu 16, 15

³⁰ Matei 28, 19

³¹ Matei 16, 24

prin ascultare smerită, credință nestrămutată, inimă curată, evlavie și devotament, mergând până la jertfirea vieții pentru El și Evanghelia Sa³².

Din cele prezentate mai sus rezultă că principiul sfânt după care se conduce Biserica lui Hristos pe pământ, enunțat de Însuși Întemeietorul ei, este cel al ascultării: **„Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi se leapădă de Mine; iar cine se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine”**³³, de unde înțelegem că datoria morală sau virtutea creștină a ascultării graduale nu este una facultativă. În familia conjugală, numită și „biserica de acasă”, copiii sunt datori cu *ascultarea față de părinții care i-au născut*³⁴ și care se jertfesc pentru buna lor creștere; în familia monahală, călugării retrași pentru o viețuire în rugăciune și isihie vor progresa duhovnicește doar făcând ascultare de starețul și duhovnicul mănăstirii; în familia extinsă, care este Biserica, dreptcredincioșii creștini trebuie să asculte de preoții care-i păstoresc, în calitatea lor de părinți duhovnicești, iar preoții – potrivit mărturisirii cu valoare de jurământ, rostită în fața Sfântului Altar și a arhiereului văzut, înainte de primirea Sfintei Taine a Hirotoniei – sunt datori să asculte de episcopii lor, după cum aceștia, adunați în Sfântul Sinod al unei Biserici autocefale, ascultă de Dumnezeu, respectând și împlinind poruncile evanghelice, învățăturile și canoanele Sfinților Părinți, cu toții luând aminte la îndemnul Sfântului Apostol Pavel: *„Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă, ca să facă aceasta cu bucurie, și nu suspinând, căci aceasta nu v-ar fi de folos”*³⁵.

Iubiți fii sufletești,

Așa cum ați constatat, tema pe care m-am gândit să v-o propun spre meditație, anul acesta, la praznicul Nașterii Domnului, se referă la una dintre îndatoririle morale fundamentale ce trebuie împlinită de fiecare dreptcredincios al Bisericii lui Hristos, și anume ascultarea de Dumnezeu. Și nu întâmplător am abordat o astfel de temă. Vedem câte tulburări sociale, neînțelegeri, conflicte

³² Marcu 8, 35

³³ Luca 10, 16

³⁴ Ieșirea 20, 12; Matei 15, 4; Efeseni 6, 1-3; Coloseni 3, 20

³⁵ Evrei 13, 17

și chiar acte de violență se petrec în jurul nostru, ca să nu mai vorbim de războaiele aflate încă în desfășurare, în vecinătatea țării noastre și în Orientul Apropiat, care înfricoșează și îngrijorează toată omenirea. Observăm cum oamenii se înstrăinează unii de alții, nu mai comunică între ei în mod firesc și civilizat, iar când o fac, se jignesc reciproc, pentru că nu mai au răbdare să se asculte unul pe celălalt, ceea ce trădează lipsa unei educații creștine adecvate și ignorarea cu bună știință a învățăturilor evanghelice, care ne îndeamnă la pace și iubire unii față de alții.

Egoismul, minciuna, defăimarea, impostura, aroganța, autosuficiența, setea de putere și foamea de avere par a fi devenit proprii omului contemporan secularizat, care nu se mai sfiește să-și declare public disprețul, ostilitatea și chiar ura față de cei care nu-i împărtășesc opiniile, indiferent de natura acestora – patimi ce conduc la dezbinare și secătuirea de vlagă a unui neam, punându-i în pericol însăși existența. *De două mii de ani, Biserica ne îndeamnă la iubire, iar noi ne sfâșiem*³⁶, constata cu amărăciune marele nostru poet național Mihai Eminescu; *ne cheamă la unitate, iar noi ne dezbinăm*. Și nu ne-am fi referit la aceste vechi metehne – pare-se, incurabile – ale fraților noștri români creștini, dacă ele nu s-ar manifesta cu atâta îndârjire an de an și mai ales în perioadele de așteptare a celor două mari sărbători creștine, *Nașterea și Învierea Domnului*. Oare, în astfel de circumstanțe, vom mai putea noi să trăim cu adevărat bucuria și frumusețea Crăciunului, care ne vorbește despre iubirea infinită a lui Dumnezeu față de noi, dacă nu ne străduim, câtuși de puțin, să renunțăm la *omul cel vechi al păcatului*³⁷, pentru a ne îmbrăca cu Hristos?

Cum va lua chip în noi Pruncul dumnezeiesc, dacă nu ne purificăm mintea și inima de cugetele viclene, care ne incită la neascultare, nepăsare și încălcarea voinței lui Dumnezeu? Oare când vom înțelege că, pentru a ni se împlini rugăciunile, se cuvine să împlinim și noi poruncile lui Dumnezeu? „*Oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de neazuri* – spunea, cândva, Cuviosul Părinte Arsenie Boca –, *iar Dumnezeu se roagă de oameni să părăsească păcatul. Acum, judecați! Care și de cine să asculte întâi: Dumnezeu de oameni sau*

³⁶ Mihai Eminescu, *Opere*, Mihai Cimpoi (coord.), vol. 5, *Publicistică*, Ed. Gunivas, Chișinău, 2001, p. 515.

³⁷ Romani 6, 6

oamenii de Dumnezeu?”³⁸. Se înțelege că, pentru a ni se împlini rugăciunile, noi trebuie să ascultăm de Dumnezeu, pentru că **ascultarea de El înseamnă viață**, pe când **neascultarea este moartea spirituală**, pricinuită de cumplitul păcat al mândriei, având drept efect întreruperea comuniunii cu Dumnezeu Cel veșnic viu. De aceea, Sfântul Cuvios Ioan Scărarul, unul dintre cei mai iscusiți părinți duhovnicești ai monahismului răsăritean, a ținut să sublinieze că „*ascultarea este moarte a voinței și înviere a smereniei*”³⁹.

Prin urmare, paradigma viețuirii noastre pe pământ nu este omul supus păcatului, ci Dumnezeu-Omul, adică Mântuitorul Hristos Cel Unul Sfânt, Care „*a învățat ascultarea din cele ce a pățimit și, desăvârșindu-Se, S-a făcut tuturor celor ce-L ascultă pricină de mântuire veșnică*”⁴⁰. „*Să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii*”⁴¹ – ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel –, și, luminați de harul Preasfântului Duh, care se revarsă an de an asupra Bethleemului extins și în acest colțișor de lume în care ne-a fost dat să trăim, **să punem un nou început vieții noastre creștine**, pentru ca, în anul ce vine, 2025, când vom sărbători împlinirea a 17 veacuri de la Sinodul I Ecumenic și a 100 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie, când vom participa la sfințirea Catedralei Naționale din București, închinată Sfântului Apostol Andrei, Ocrotitorul României, spre slava eroilor neamului românesc, să ne bucurăm de comuniunea celor 16 sfinți români recent canonizați de Sfântul Sinod al Bisericii noastre, între care un loc aparte îl ocupă marii duhovnici ai secolului XX, dascălii rugăciunii smerite și ai ascultării de Dumnezeu, care se roagă pentru noi să fim creștini cât mai buni, iubitori de Biserică și de Neam.

Cu aceste gânduri despre *Nașterea lui Hristos*, înțeleasă ca fiind rodul desăvârșitei ascultări divine și umane, vă îmbrățișez cu dragoste părintească și vă doresc tuturor să petreceți sărbătorile de Crăciun, Anul Nou și Bobotează cu pace, sănătate, bucurie sfântă și ajutor de la Dumnezeu în toate faptele

³⁸ Părintele Arsenie Boca, *Omul, zidire de mare preț*, Ed. Credința strămoșească, Iași, 2002, p. 70.

³⁹ Sf. Ioan Scărarul, *Scara dumnezeiescului urcuș*, IV, 4, în: *Filocalia*, vol. IX, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013, p. 103.

⁴⁰ Evrei 5, 8-9

⁴¹ Romani 13, 12

cele bune. *Să vă curățiți sufletele prin ascultarea de adevăr, spre nefățarnică iubire de frați, și să vă iubiți unul pe altul, din toată inima și cu toată stăruința!*⁴². Amin.

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos Domnul rugător,

† C i p r i a n

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

⁴² I Petru 1, 22